

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Haitalliseksi säädettyt **VIERASLAJIT**

ELY-keskuksen rooli

Kristiina Nyholm
| 7.10.2024 Viitasaari

Vieraslajin määritelmä

”Ei tule omin avuin Suomeen.”

- Vieraslaji: **ihminen** on auttanut lajin siirtymistä luontaisen levinneisyysalueen ulkopuolelle - tahattomasti tai tarkoituksella
- Tulokaslaji: tullut alueelle **omin voimin** eli luonnollisesti leviämällä (esim. kultasakaali).
- Haitallinen vieraslaji: **uhkaa** luonnon monimuotoisuutta tai siihen liittyviä ekosysteemipalveluita; taloudelliset, ympäristölliset, terveydelliset ja sosiaaliset vaikutukset
- **Haitalliseksi säädetty vieraslaji**: laji on **EU:n** tai **kansallisessa** vieraslajiluettelossa

Vieraslajilaki pähkinän kuoressa

- Vieraslajia ei saa pitää, kasvattaa, istuttaa, kylvää tai muulla vastaavalla tavalla käsitellä siten, että se **voi päästä ympäristöön.**
- **Kiinteistön omistajan** tai haltijan on huolehdittava *kohtuullisista toimenpiteistä* kiinteistöllä esiintyvän unionin luetteloon kuuluvan tai kansallisesti merkityksellisen haitallisen vieraslajin hävittämiseksi tai sen leviämisen rajoittamiseksi, jos haitallisen vieraslajin esiintymästä tai sen leviämisestä voi aiheutua *merkittävää vahinkoa* **luonnon monimuotoisuudelle taikka vaaraa terveydelle tai turvallisuudelle.**

Vieraslajilaki pähkinän kuoressa

- **Toimijan** on huolehdittava siitä, ettei hänen tuottamassaan, varastoimassaan, markkinoille saattamassaan, kuljettamassaan, välittämässään, myymässään tai muuten luovuttamassaan tuotteessa tai aineistossa ole **unionin luetteloon** kuuluvaa tai **kansallisesti merkityksellistä** haitallista vieraslajia, joka tuotteen tai aineiston mukana voi levitä toimijan hallinnassa olevan alueen ulkopuolelle.
- Ympäristöön päässyt lintu- tai nisäkäslaji, joka on unionin luetteloon kuuluva tai kansallisesti merkityksellinen haitallinen vieraslaji, voidaan **pyydystää ja tappaa** soveltaen, mitä rauhoittamattoman eläimen pyydystämisestä ja tappamisesta säädetään.

ELY-keskuksen rooli

- Neuvonta – painottuu kasvukaudelle
- Patistelu: suullinen ja kirjallinen
- Järeät keinot: uhkasakko ja teettämishka

- Rahoitusta haitallisten vieraslajien torjuntaan (seuraa tulevia hakujaksoja)

ELY-keskuksen rooli

- Uhanalaisten lajien esiintymien hoito
- Helmi-ohjelman kunnostukset ja ennallistamiset, esim. lintuvedet
- Lausunnot avustushakemuksista
- Aiemmin ollut omia hankkeita, joissa selvitetty esiintymiä ja/tai torjuttu vieraslajeja, esim. VIKURI, TIEVA ja MAMA
- Alueellinen priorisointi, Natura-alueiden tilan arviointi
- Yhteistyöhankkeita, esim. opinnäytetyön ohjaus (jättipalsami)

ketokatkero vs. lupiini